

Front Cover
Title Page
Commonwealth Parliament Library,
Melbourne, 19
Rules of the Shearers' Union in maori.
by

Ko Nga Tikanga Te Whakakotahitanga Te Uniana o Nga Kaikatikati o Ahutereria Me Nga Tikanga Mo Te Mahi o Tenei Wahanga o Nui Tireni I whakaturia Hune, 1886. Nepia: I Perehitia Ki Te Tari Nupkpa O Te Terekarawhi. 1887.

Preface.

HE whaka marama atu tenei i te tikanga o te kupu nei Uniana he kotahi no nga whakaaro he kotahi no nga tikanga kaore e wehe etahi i etahi mo reira te kupu nei Uniana.

E kitea ana ko te ora e puta mae ana ki nga kaimahi ko te whaka kotahitanga i a ratou i te Uniana. Meho mea kaore e kotahi he tikanga ka taea e o ratou rangatira te whakatakoto ritengu, Meho mea ka kotahi nga kaimahi, ka homai kia ratou te utu e tika ana. I te mea ko ngatangata katoa e mahi ana e whaka kotahi ana i runga i te ahua o ta tena Mahi o ta tena Mahi. Ko nga tangata kaore nei e uru ana ki roto i tetahi ahua kotahitanga. Ko ena tu tangata ka he. I te mea ma te kotahi e kaha ai ratou ki te tiaki i to ratou tika e takahia ai e etahi tangata hoa mahi o ratou.

E kore hoki tetahi whakakotahi tanga e kaha ma te whai ture tikanga rano. E ngari kaore he tikanga o aua ture Meho mea kaore e korerotia, e whakamana hoki, hei titiro kau atu kaore e whaka pumautia, e ngari Meho mea ka tautokotia a ka whakarongona tia ka kotahi uga whakaaro me nga tikanga kei reira he pai te Unianatanga. No reira korero tia nga take me nga tikanga o roto nei. Kei reira ka kitea me he mea ka pumau tetahi ki tetahi kei reira ka hinga nga raru raru e eko mai hei ki runga i te Oranga o ia tangata o ia tangata. Ko te whaka tu i te hoa hoa tetahi ki tetahi ma reira e ora ai tatou. Kei reira nga mema katoa o tenei whaka kotahi tanga ka koa i te putanga o tona kaha.

Nga Tikanga Makatoa O Te Whakaotahi Tanga O Te Kaitikati Uniana O Ahutereria.

- Ka tapa te ingoa o tenei whakakohitanga ko te whaka kotahi tanga o te Katikati Uniana o Ahutereria. Ko nga tangata o roto ko nga tangata katikati o roto i nga wa katikati. A me nga tangata katoa o uru ana ki roto i te wharo katikati. Ka ahei ano te uru mai etahi he mema no waho.

Te Take.

- He tiaki i nga tika o te iwi katikati o nga wahi katoa o Ahutereria. Kia puta mai ai nga utu tika o hangai ana mo tenei mahi o te katikati i nga wahi katoa o te koroni nei. Kia hangai ai nga utu i waenganui i te Rangatira mo te kaimahi kia kore ai te tangata e ruihi noa i te haere tanga ki ia whare katikati ki ia whare katikati, kia tuturu ai nga whakaritenga i waenganui i nga kaikatikati hipi me nga tangata whakatipu hipi. Kia kore ai e ahei te tono mai ki nga utu nui mo nga kai a mo te Oranga hoki o nga hoiho.

Utua Mo Te Mematanga.

- Ko te moni whakatapoko e rua hereni me te hekipene—2/6. Ko te moni kahi kahi mo te tau tekau hereni (10/-) ko taua tekau hereni me utu i mua ia Hanuero i nga tau katoa. Ki te kore, e kore taua tangata mema ra e ahei ki te Poti kia tu ranei ko tetahi o nga Apiha Whakahaere. Ko nga mema e porori ana ki te utu i a ratou moni o hapa ana i mua ia Aperira i nga tau katoa o kore ia e tiakina e te Uniana.

Ko Te Whaka Haeretanga.

- Ko taua whakakotahitanga ka whakahaere a i raro i enei Apiha. He Tumuaki kia rua hoki nga tumuaki o raro iho. Kotahi kaitiaki i nga moni. He kaituhituhi a kia Tekau marua te Komiti. Ko aua tangata ka tu hei Apiha whakahaere mo te tau kotahi.
- Ko nga Tarati kaiwhakahaere me whakatu. Ka tu tonu ratou i nga wa katoa i pai ai te Uniana. A ka taea e

ratou te whaka hinga e tetahi huihui tanga me karanga mo taua mea. A me karanga ano hoki he hui hei whakatu riwhi mo tera mo era ranei hinga ra.

- Ko Te Tumuaki ko ia te hetu o taua Whakakotahitanga. Ko ia me noho hei Tumuaki i nga hui katoa mo te taha ki te mahi a taua Uniana me te Komiti. Kia kite ai ia o mahia tika tia ana te mahi. A mana katoa nga Tiaki e haina hei utunga. A mo etahi atu pukapuka e tika ana i runga i tona ahua hetu o te Uniana. E whai mana ana ia ki te karanga hui huitanga o te Komiti i nga wa e hiahiaatia ana e ia kia ora haere ai to Uniana. Meho mea i nga wa pooti e rite tonu ana te maha o tetahi taha me tetahi taha keireira ma tana pooti e whakatao.
- Ko te mahi ma nga Tumuaki [*unclear: e*] rua o raro iho i te Tumuaki ma rau e tautoko te Tumuaki i nga hui katoa o te Uniana; ai te mea e Ngaro ana te Tumuaki me riro tona tunga i tetahi o nga Tumuaki o raro i aia mana e whaka haere te mahi. Ka rite ano tona mana ki to te Tumuaki ra i te wa e Ngaro ana te Tumuaki i te raru raru i te mate ranei i kore ai ia e ahei te noho.
- Ko te mahi ma te kaituhituhi he tiaki i nga kaute o nga moni e utua mai aua, o nga moni e utua atu ana ranei me tae ia ki nga hui katoa me tuhi i nga korero o taua hui. Mana e whakahoki i nga pukapuka e tae mai ana. Ma na e whaka hoki nga patai o aua pukapuka i raro i nga tikanga me nga ritenga o to Uniana. Mana e tuhi tuhi i nga mea katoa i raro i te whakahau a te Komiti. A me te tuku atu ki wahi e kia atu ai hei tukunga. Mo whiwhi ia i tetahi pukapuka me tuhi ki roto te ra i pohitiaai aua taua reta ranei. Me te ra hoki i tae mai ai he reta. A me tuhi i te kape o reira. Me noho ano ia i te nohoanga o nga Kaiwhiriwhiri o nga kaute o te Uniana. A me tuhi e ia tona ingoa ki nga pukapuka me nga whakahoki. Me te tuhi ki roto i taua pukapuka ana he kaute o nga moni katoa e taetae mai ana i ia wahi i ia wahi me te tuhi i te ra i tae mai ai. A te kaute o nga moni katoa o pau ana e utua ana ranei. Me tuhi tuhi i nga reta katoa e kia atu ai e te Komiti kia tuhia. A me te mahi i nga mahi katoa hei whaka nui haere i te Uniana e whaka haua ai e Te Tumuaki. Me utu atu e ia ki te Kaitiaki o nga moni katoa nga moni e tae mai ana ki aia. A kua e nuku atu i te Rima pauna te moni e pupuri e ia a kua taua puritanga ana e nuku atu i te whatekau ma waru haora otira e rua nga ra. Kia kotahi tau ia e tu ana. E ngari ka whai mana te Komiti ki te pana i aia i runga i tona ngoikoro ki te mahi. A mo te mau i ngu moni i nga rawa ranei o te Uniana ka whai mana ano ia i roto i nga hui katoa ki te whakapuaki kupu ki te pooti hoki.
- A me utu mai ki te kaupupuri moni katoa nga moni a mana hoki e utu katoa nga moni a te Uniana ki roto i te Peke ki te ingoa o nga Tarati Kaiwhakahaere. A kua ia e utu e whoatu e mau ranei i nga moni a te Uniana ki tetahi mema take pewhea ranei pewhearanei. E ngari anake i runga i nga tikanga whakaritenga a te Komiti a tetahi hui a katoa ranei. Mana e tuhi tona ingoa ki nga Tiaki katoa a me te tango mai i te rihiti mo aua moni i utua ra e ia. A kua e nuku atu i te Rima pauna e pupuri e ia. A kua e nuku atu i te whatekau ma waru haora e pupuri ana ia i taua moni ra me whaka atu mai e ia i nga wa e hiahia tia ai te Pukapuka a te Peke hei tirohanga ma te Tumuaki ma nga Tarati whakahaere ranei i nga wa e tonoa ai.

Mahi Anga Kaiwhiriwhiri Kaute.

- Kia rua nga kaiwhiri whiri e whakatu i te hui huitanga i te tau. A kia kotahi ta raua tiro hanga i nga pukapuka a Te Kaitiaki o nga moni me te kaituhi tuhi me kite raua i nga rihiti a ma raua e tuhituhi ta raua tirohanga o aua kaute. Me apiti e raua ki nga pukapuka o ta raua tirohanga kaute he kape o nga rawa. Meho mea ka kitea e nga kaiwhiriwhiri kei te he etahi o nga moni o nga rawa ranei mo whaka atu mai e raua i roto i ta raua pukapuka tirohanga a me whakatakoto taua mea ki te aro aro o te hui.

Huihuihanga.

- Me rua nga hui hui tanga o taua Uniana i te tau he huihui tangu no nga mema katoa. Ko taua wahi hei hui hui tanga ma te Tumuaki me te Komiti e whakarite; ai taua wa me taua haora ko te Tumuaki me nga mema kei reira me unu i o ratou potae. A ma te Tumuaki e panui mai kua tuhera te hui penei na. E panui ana au kua tuhera tenei hui hei mahi i nga mahi katoa e hia hia tia ana ki mahia i raro i te Katikati Uniana o Ahutereria.
- Ki te mea ka mahi he tetahi etahi ranei o nga Apiha o te Komiti o te Uniana e he aua ki nga Ture o te Uniana. Ka whai mana te Komiti ki te whaka hinga i aia i a ratou ranei kia whakatakotoria i nga aro aro o nga mema katoa ki rongona ta ratou whakahaere pewhea ranei.
- Ko nga Apiha e ngaro ana i runga i tona nohoanga ana tuhera te hui haunga ano ia te Kaitiaki o nga moni. Ka mahara tia kua takahi i nga tikanga. Ma te tuhi mai rano i te take o tona ngaronga ki te Tumuaki a kaore e ahei e tetahi Apiha to whakarere i tona nohoanga i te wa e tuhera ana te hui me whakatu tetahi hei riwhi Mona. A ki te mea ka ngaro tetahi Apiha i tona nohoanga mo nga hui e toru haunga ano ia te Kaitiaki o nga moni ka motu tona tunga hei Apiha.

Nga Tikanga O Te Whaikorero.

- Meho mea e hiahiaana tetahi mema ki te whakatakoto motini he motini apiti ranei ki whaikorero ranei mo tetahi mea kei te aro aro o te hui. Me [unclear: te] ia ki runga hamumu atu ai ki te Tumuaki. Meho mea ka whaka raru rarutia tetahi tangata i wa e korero ana tetahi me pehi taua tangata a me noho ia ki raro. A ko te tangata i karanga atu ra kia noho tera tangata ki raro ka whaka rongoua ana kupu i mua o nga kupu a tetahi atu tangata. Kei reira ma te Tumuaki e ki ko wai i he. Kei reira ka timata ano taua korero.
- E kore e ahei e tetahi tangata te whaikupu ki te motini mari iho o te panuitanga a te Tumuki aha koa mo te ae mo te kahore ranei.
- Meho mea tokorua nga tangata i tu ki te korero i te wa kotahi. Kei reira ma te Tumuaki e ki ko wai o raua te mea tuatahi i tu.
- Kia kotahi tonu tunga o te tangata ki te whai, korero ki to motini. Me te apiti tanga ranei ki taua motini. Ki tetahi motini ana ki to apititanga ranei ana ra.
- Ko to tangata e tu ana ki te tautoko i tetahi motini ka kia kua tu ia ki te korero. A ko te tangata nana ra te motini ka tika kia korero.
- Ana tu ki runga to Tumuaki aha koa kei te korero tetahi tangata me noho ia ki raro kia ata rongona ai nga kupu o te Tumuaki.

Kupu Apiti.

- Ite mea kua hamumu tia te motini ka ahei te apiti tetahi kupu. A ko taua kupu ma te pooti e whaka tau.
- Ko te motini kaore e tautoko tia ko tena motini ka hinga.
- Ka ahei ano te whakatakoto te motini apiti meho mea nei he motini tuatahi.
- Ana hinga te motini tuarua. Kei reira ka whakatakoto i te motini tuatahi.

Nga Tikanga O Nga Motini.

- Ko te motini a te tangata me panui kia rongona ai. A mo whoatu e ia ki te kaituhi tuhi ho kape o taua motini. Me tuhi e ia tona ingoa a me te ra e tu ai te korero mo taua motini.
- Ko te motini kua tuhia ki runga i nga pukapuka e koro o korero tia Meho mea kaore i reira te tangata nana te motini ra. Tetahi tangata ranei na taua tangata e ngaro ra i whakatu e ia. Ko taua motini kaore i korero tia ka patua i runga i nga pukapuka motini.
- Ko te motini kaore ra i tua rua tia e tetahi tangata ka hinga.
- Ka mutu nga korero i runga, i tetahi motini kei reira ma te Tumuaki e whakatakoto taua motini ki te aro aro o te hui kia ata rongona ai.
- I runga i te panui tanga o taua motini me whaka atu mai i to whakaae i te whakakore ranei a te tangata i te whaara mai i tona ringa Meho mea kaore o mahia ki te paoro pango ki te Paoro ma ranei.

NOTE.—Ko te panui motini mo te takiwa e hiahia ai ki te whaka hinga i tetahi ture. A i tetahi korero kua whaka takotoria kia whakarere ketia totahi tikanga.

Whakahinga I Etahi Ota.

- Ka ahei ano e nga tangata e waru o roto i te tekau ma rua. Tekauma ono rane i o roto i te Ruatekau ma whatenga o roto i nga mema i te hui ki te whaka hinga i teta ota ku otira ra, Meho me ia ko taua whakahinga e hara i te motini kua whaka tuturu tia e te Uniana.
- Meho mea ka tae haurangi tetahi mema a whaka raruraru ia i te mahi a te hui me haere ia ki waho. Ki te kore ia e haere me paina ki te Rima hereni—5/-. Meho me ka puta tetahi mema ki waho a kaore ia i patai atu i te tuatahi ki te Tumuaki ka painatia ia ki te 2/6. I nga huihui tanga katoa me whakatu tetahi kaitiaki mo te tatau.
- Ko te mema o te Komiti haunga ano ia to kaitiaki moni o ngaro ana i nga hui hui tanga e toru o taua Komiti. Ka ahei e taua Komiti te patu i tona ingoa Komititanga me te whaka tu i tetahi tangata hei rewhi mona.
- Ko nga tikanga (Ture) hei whaka haero i nga tikanga o te hui a te Uniana.
- Ko nga hui hui tanga mo katoa o nga mema ka tu i nga marama o Pepuero me Hune i nga tau katoa. A i te hui o Pepuere. Me whakatakoto nga pukapuka katoa o te Uniana a me te whakatu i nga Apiha me te Komiti.

Whakatunga.

- Ko nga tangata e hiahia aua kia tu hei Tumuaki Tumuaki o raro iho ranei. Kaitaki moni. Kaituhituhi kaiwhiriwhiri. Kaute ranei me tuku atu te whaka atu ki to kaituhituhi Tekau ma wha nga ru i mua o te tunga o te hui hui nui i te marama o Pepuere. Me nga ingoa o nga tangata i hiahia ai taua tangata ko wai e tu a me te ingoa hoki o te kaitautoko. Ko taua whaka atu ka panuitia i mua o te tunga o te hui.

Te Peke.

- Ko nga moni katoa a te Uniana me whoatu ki roto i to Peke o kia ai e nga mema i te hui nui. Ko aua moni me takoto ki te ingoa o nga Tarati whakahaero, a ma ratou e tuhi o ratou ingoa ki roto i to pukapuka o te peke.
- Meho mea he moni e hiahia tia ana me tango mai ki te Tiaki aua moni. Mo tuhi nga Tarati me te kaituhituhi me te te ingoa o te kaupupuri moni. A me tuhi ki tua te inga te Tumuaki o te Tumuaki o raro iho ranei. A kua nga Tarati e tuhi ki te Tiaki me haere i raro i te ahua me pukapuka hiri. A he mea tuhi e te Tumuaki me te kaituhituhi o raua ingoa.

Kore Moni.

- Mohe mea i etahi wa kaore e tino nui ana nga moni a te Uniana hei mahi i tetahi mea. Ka whai mana nga Apiha me te Komiti te tono atu ki nga mema ki homai moni ratou hei utu i aua mea o hiahia tia ana.

Tari I Nga Wahi Katoa.

- Ka ahei te whakatu he Tari o te Uniana i nga koroni mo nga Takiwa katoa. A ka ahei e ratou te whakatakoto tikanga e ngari ko aua tikanga me haere ana i rara i enei. Katoa au tari ana mutu ta ratou hui nui o te tau. Kei reira ka tapae atu ki te kaituhituhi haunga ano ia nga moni e hia hia tia ana hei utu i nga mahi katoa, nga toenga ki te tino tari o te Whakakotahitanga o te Uniaua Katikati o Ahutereria ka whoatu ki te ingoa o te Uniana.
- Meho mea ka tupono etahi o nga Tari ki te kore moni ka ahei e nga Apiha [*unclear*: me] te Komiti ki te whoatu i etahi moni o roto i te moni a katoa.

Etahi Mea.

- Ki te tupono [*unclear*: tetahi] mema ki te kore mahi mana. A panaia mai ranei i te wahi e mahi ra ia no te mea i tautoko ia i nga tikanga o te Uniaua me tautoko ia e nga mema me mahi ratou kia whaka hokia ki tana mahi Meho mea ki ta te Uniana titiro i whai take tana mahi. Ka ahei e te Komiti te utu i aia mo tona taima i ruihi ra.
- Kaore e tika kia hangaia he ture. Ko nga ture kua oti nei, a ka hangaia a koake nei kaore e ahei te whaka he te patu ranei. Ma te maha rano o nga pooti nga mema e noho ana i te huihui a te Uniana i karangatia mo taua mea ko te whaka atu o taua whaka rereke tanga me tae atu ki ia mema.
- I nga wahi katoa e tango hia mai ana te Tiwhikete o te Rehitatanga i o nga rawa o te Uniana ko te mea tua tahi me utu katoa nga nama o te Uniana ki te tangata ki nga tangata ranei o waho i nga mema o te Uniana. Tuarua me utu i nga tono tika a nga mema a me nga mema rawa kore o te Uniana ko te toenga me wahi i waenganui i nga mema ki rite tonu.
- Ma te kaituhi tuhi e tuku atu ki te tangata mahi whika a te kawanatanga i mua i te tahi o nga ra o Pepuere i nga tau katoa he whaka atu i raro i te tikanga e whaka atu ria ana i roto i te Uniana kaihoko 22 o te tau 1884. A me tuku atu ki nga mema o te Uniana he kape o taua kaute.
- Me tuku atu e te kaituhituhi ki te Rehita i mua i te tahi o Pepuere i nga tau katoa he kape o nga utu ki nga Apiha a o te whakarereke tanga ranei o etahi o nga tikanga. A ki nga tikanga hou i hanga e te Uniana i roto i te tau i mutu ia Tihema 31st o nga ra. A me te kape o te Uniana o taua wa.
- Ko te tangata e ngaku nui ana kia kite ia i te ahua o nga moni o te Uniana me nga ingoa o nga mema ka ahei ia te kite i roto i nga haora e pai ana. I te tari o te Uniaua a ki tetahi wahi ranei e takoto ana nga pukapuka.
- Ka ahei i nga taima katoa te whaka mutu i te Uniana. Me pooti e nga mema katoa me he mea e waru o roto i ia tekau ma rua e pooti ana mo te whakahinga kei reira me whaka mutu te Uniana ko taua pooti me mahi ki te paoro pango ma hoki.
- Ko te Tari o te Uniana me te wahi hei tukunga pukapuka kei Arapata Tiriti i te koroni o Wikitoria.

- W. G. Penneha, TUMUAKI, Wikitoria.
- W. E. Rarehe, TUMUAKI O RARO, Wikitoria.
- D. Pane, KAITIAKI MONI, Wikitoria.
- Reweti Temepara, KAITUHITUHI, Wikitoria.

Nga Tikanga Mahi Mo Niu Tireni.

- Ka ahei e nga Rangatira hipi te whaka rite i nga Kaikatikati ma te tari o te Uniana i te koroni me te Takiwa o te wahi e noho ana ratou a me te whaka atu mai i te maha o nga mema e hiahia ana.
- Me tuhi ano he tikanga e hangai ana i waenganui i te kaiwhaka tipu hipi me te Uniana Meho mea e hiahia ana.
- Ko te kape o taua whakaritenga me he mea he kape whaka atu i nga tikanga mo aua Kaikatikati ki te kaiwha kahaere o te Uniana.
- I roto i nga whare katikati katoa i mua o te timatatanga o te mahi me whaka tu he mangai mo te Uniana a i roto i nga whare katoa he tekau nuku atu ranei. Me whiriwhiri i nga tangata e wha hei hoa ma taua mangai a te Uniana hei Komiti mo te taha ki nga kupu katoa e ara ai mo te mahi o te Uniana. Me he mea tupono ki tetahi raru raru ma te Komiti e whiriwhiri a ka tuku ake ai i nga take ki te Tari. A Meho mea ka panaia tetahi tangata me ata whiriwhiri nga take me te whaka atu. A Meho mea ki ta te Uniana titiro i he taua pananga ra ka ahei e ratou te whaka rite atu i tona taima i ruihi ra.
- Ki te mea kaore tetahi mema e whaka ae ki te whaka taunga a taua Komiti ka ahei e te nuinga o nga mema e mahi ra i roto i taua whare te pana i aia me te whaka mutu i tona mema tanga o te Uniana. E ngari ka ahei ano ia te whaka takoto i tona hinganga ki te aro aro o te hui huitanga nui.
- Ka ahei ano te tangata i panaia ra ki te haere ki tetahi atu whare katikati Meho mea ka whaka aetia e te Komiti o te Uniana o taua whare e hiahia ra ia ki te mahi i reira. E ngari me whaka atu mai ia i te Tiwhikete a te kaiwhaka haere o taua whare i mahi ra ia i roto whaka atu mai i te take i panaia ai ia i taua whare.
- Ma nga kaiwhaka haere o roto i nga whare katoa e whaka atu mai ki te kaituhituhi i nga mea katoa i mahia i taua tau o te katikati. A mo nga kupu taumaha kia tere tana whaka atu mai.
- Ko te kaikatikati e panaia ana a i whaitake mo tona haere, na tetahi me kaore i taea e ia te pehi. Mate no tona whanau, he mate ranei nona ake, he mate ranei i tupona ki aia, he tamana ranei kia haere ia ki te Kooti, tetahi atu take tika. Me utu ia mo ana hipi katoa i katikati tia e ia tae ki te ra i haere ai ia. Me he mea na te mate tupapaku ma te turoro rane i ma te Tiwhikete a te Takuta e e whaka atu mai.
- I te tunga o te tahi tangata hei mema ka whoatu he Tiwhikete ki aia ko tana Tiwhikete me whaka atu e ia ki te kaiwhaka haere o te Uniana i taua whare. Ko taua mema ka mohio tia he moni tana.
- Ko te tangata e uru mai ana a e ki ana he tangata mohio ia ki te katikati a kitea e hara i te tangata mohio tena ia e ahei te panaia.
- Kaore e tukuna kia nama te tangata i roto i te whare katikati.
- Katoa nga tangata e whaka ako ako ana ki te katikati me mema ia.
- Kaua te tangata e katikati i raro iho o te utu kua kia me te kai. Koiane mo nga hipi Wuru roa o te motu ki runga mo te rau hipi kotahi pauna (£1), mo te Marino 178 6d, mote rau, mo te hipi Kanohi pango 16s 8d, mo te rau.
- Ka ahei e te kaikatikati te katikati i nga hipi e taea ai e ia i te ra, e ngari ko te katikati kia pai kia rite ano i te mahi a te tangata mohio.
- Kaua te tangata e ta i tana hipi ma te motu kino rano, Meho mea he pera me ata mahi paei e ia taua motu kia pai te mahi ki ta te kaiwhaka haere titiro.
- He kupu tenei kia pai te mahi a nga kaimahi ki ta ratou rangatira ki te kore ia e mahi pai a ki te wahi ranei i etahi o nga tikanga e whaka aturia ana i roto nei ka taea te pana atu i waho o te Uniana.
- Ko te utu hei tononga mai mo ngo kai ki nga kaikatikati e nga rangatira hipi kaua e nuku atu i te utu o te taone me te utu mo te kawenga mai me rima paiheneti e apiti atu.
- Te hoiho a te kaikatikati, kotahi Meho me e nuku atu ana i te hoiho kotahi me utu ia i runga i te whaka ritenga e whakaritea ai.

Etahi Mea.

- Ko te tangata e korero kino ana e kanga ana ranei i te taima o te katikati ka paina tia ia ki te rua hereni me te hikipene (2s 6d), mo te hara tuatahi ko aua moni me utu ki roto i nga moni a te Uniana.
- Me mahi nga mema i runga i te mahi hangai kia uru mai nga tangata e hara nei i te mema kia uru mai ki

roto i te Uniana.

- Ko te Tari a te Uniana i nui Tireni nei he tukunga kupu aha atu ranei kei Oamaru i te Porowini o Otakou.
- A. J. Arama, Kaitiaki, moni Oamaru, Otakou.
- Henri Tereita, Kaituhituhi, Oamaru, Otakou.

Ko te utu kua whaka takotoria e rite ana ano ki nga utu o naianei a ka ahei ano te whakakarereke kia rite ai ki te Takiwa Porowini ranei Meho mea ka mahara tia e te nuinga o nga tangata o taua Porowini kia pera.

Ko te utu mo te whaka tapoko e rua hereni me te hikipene (2s 6d). Ko te utu i te tau mo te tau 1887, kia 5. Ko aua moni me utu i mua o te tahi o Hepetema. Ka ahei te utu ki te kaiwhaka haere o te Uniana.